



'Waarom zou je 20 procent van de markt laten liggen?'

CRV lanceert CrossFit

Zo'n duizend bezoekers met specifieke belangstelling voor kruisen togen onlangs naar de CRV Kruisingsdag in Denekamp, om te zien wat de organisatie op dat vlak te bieden heeft. Veel, zo blijkt, maar een heldere strategie ontbreekt. Het CrossFit-kruisingsconcept biedt althans wel erg veel mogelijkheden.

Wie aan CRV denkt, denkt aan Holsteins en aan genomics, zeker nu de organisatie het Dairy Breeding Center nabij Leeuwarden heeft opgestart, om daar jaarlijks 20.000 embryo's te produceren. CRV verraste onlangs dan ook met een heuse Kruisingsdag. De locatie was Denekamp (OV), waar bezoekers zowel in een tent als op drie melkveebedrijven (kruisingen met) alternatieve rassen konden bekijken. Niet geheel toevallig behoorde een van de drie gastbedrijven toe aan Walter Bosgoed, die al sinds jaar en dag de driewegkruising

met Holstein, Jersey en Brown Swiss toepast. Bosgoed heeft zitting in de fokkerijraad van CRV en heeft zich sterk gemaakt voor deze dag. „Ik zit er niet alleen maar voor de beeldvorming.”

CrossFit

Bosgoed kijkt enkele dagen nadien met positieve gevoelens terug op de dag. „Er was een gericht publiek, er zijn zeker duizend bezoekers geweest en mensen kwamen uit het hele land”, stelt hij. „De dag is georganiseerd, omdat CRV wil laten zien dat je voor het kruisingsproduct niet naar andere KI's hoeft. Holstein heeft 80 procent van de markt, maar waarom zou je de overige 20 procent laten liggen?” De organisatie nam de gelegenheid te baat de CrossFit-kruisingsstrategie te introduceren. Specialist veestapelmanagement Gert Jan van den Bosch schetste in een seminar de twee strategieën: Crossfit efficiëntie en Crossfit gezondheid. „Bij de eerste variant gaan efficiëntie en economie hand in hand, bij de tweede staan gezondheid en gemak voorop.”

Bij CrossFit efficiëntie wordt de Holstein met Jersey gekruist, of wordt er aan deze kruising een derde ras toegevoegd. Bij

CrossFit gezondheid zijn er maar liefst vier mogelijkheden: 1. Holstein x Fleckvieh x Brown Swiss, 2. Holstein x MRIJ, 3. Holstein x Fleckvieh en 4. Holstein x Brown Swiss. In de tent stonden vier groepjes kruisingen van enerzijds Holstein met anderzijds respectievelijk Brown Swiss, Fleckvieh, MRIJ en Jersey. Eigenlijk was er maar één echte Jersey-kruising en waren de andere drie dieren dochters van Mr Protein (DJ Zuma x Kian), een door Walter Bosgoed gefokte kruisingstier. „CRV heeft de laatste jaren niet zoveel met het ras gedaan en daardoor was het aantal beschikbare dochters van een Jersey-stier uit een Holstein-moeder beperkt”, verklaart de fokker.

Niet bekappen

Bosgoed realiseert op zijn bedrijf een rollend jaargemiddelde van 9.700 kilo melk met 5,06 procent vet en 3,92 procent eiwit. Hij vertelde in het seminar niet aan klauwbekappen te doen, 'alleen bij lange tenen', en ook geen voetbaden toe te passen, terwijl de koeien in een oude stal lopen. „Ik ben ooit gaan kruisen omdat bedrijven met hogere gehalten volgens de accountancy betere saldo's realiseren.” De veehouder gebruikt het Jersey-ras vanwege de gehalten, de benen en de flexibiliteit van

De tien jaar oude Gre 241 (Kian x Polvin x Lemvig) is een driewegkruising en de moeder van de stier Mr Protein (v. DJ Zuma). Ze produceerde al 90.000 kilo melk met 5,08 procent vet en 4,08 procent eiwit en is voor het derde achtereenvolgende jaar drachtig van een Fleckvieh-stier. Haar Winnipeg-dochter moet binnenkort kalven, haar Engadin-zoon is naar Bayern Genetik vertrokken en inmiddels is ze drachtig van Sertoli. Een eventueel stierkalf gaat eveneens naar Bayern Genetik.



het skelet. Als derde ras wordt de Brown Swiss ingezet, om daarmee het eiwit hoog te houden en vanwege de goede benen en klauwen en de kracht in de koeien. „En de Holsteins zorgen voor de melkdrang.”

Bij de stierkeuze hanteert Bosgoed in principe een ondergrens van +0,30 procent eiwit, maar dan moet een stier hem wel aanstaan. „Ik wil ook vruchtbaarheid, celgetal en conditiescore. Balisto heeft +0,30 procent eiwit, maar qua bouw past hij me helemaal niet. Van het Holstein-ras gebruik ik de laatste jaren alleen maar Aurora Jeroen. Ik melk er vaarzen van, heb er jongvee van en insemineer er ook mee. De stier heeft een heel mooie productieopbouw met meer dan 400 euro Inet in de latere lactaties en daarbij een vleesindex van 112. Veel Holsteins zijn groot en tenger, ik zie liever een spiertje.” De veehouder melkt ook 27 dochters van Timmer Tyson (+0,34 procent eiwit) en is daar heel enthousiast over. Bosgoed kiest er nadrukkelijk voor om fokstieren te gebruiken, in plaats van jonge stieren zonder melkgevende dochters. „Zelfs de fokwaarden van fokstieren kunnen soms nog behoorlijk fluctueren”, legt hij uit. „Eigenlijk ben ik qua fokkerij heel saai. Ik gebruik jarenlang dezelfde stieren. De Brown Swiss-stier Encore (+0,44 procent eiwit op zwartbontbasis, red.) gebruik ik nu al

negen jaar.” Van het Jersey-ras gebruikt de veehouder DJ Zuma nog steeds wel, evenals VJ Zlager en de een jaar jongere volle broer van Mr Protein, die hij als eigen stier inzette.

Economie leidend

Een veehouder die ook een lange geschiedenis in het kruisen heeft, is Han Krol uit het Zeeuws-Vlaamse Hengstdijk. „We werkten tot 1982 met een MRIJ-veestapel en gingen daarna volledig over op Holstein, waarbij we overigens wel meteen ook Brown Swiss en Jerseys gebruikten. Door de quotering verdween de Jersey, maar de Brown Swiss is altijd gebleven”, zei hij op het seminar. Krol paste in de jaren negentig een driewegkruising met Holstein, Brown Swiss en Montbéliarde toe, maar is daar weer mee gestopt. „Ik was te veel liefhebber. Ik kijk naar een koe en wil er dan zelf een ras bij kiezen.” Het bedrijf van de familie Krol is door de jaren heen fors gegroeid. De veehouder heeft met zijn vrouw en twee jongste zonen twee bedrijven in Zeeuws-Vlaanderen en kocht er vanwege het fosfaatreductieplan in Duitsland een bedrijf bij. „We hadden dit jaar honderd koeien te veel”, verklaart de veehouder, die in totaal 750 koeien melkt. De bedrijven hebben een gemiddelde productie van 10.000 kilo

melk met 3,90 procent vet en 3,50 procent eiwit. „In ons fokdoel is de economie leidend. We willen hoogproductieve koeien met weinig arbeid en weinig gezondheidsproblemen. Om de productie te verhogen, gebruiken we nu wat meer Holstein, maar na de tweede Holstein-kruising gebruiken we weer een ander ras, om problemen te voorkomen. Een voordeel van kruislingkoeien is dat ze ook onder wisselende omstandigheden blijven functioneren.”

Krol noemt het overigens een misverstand dat andere rassen qua productie per definitie slechter zijn. „Een Fleckvieh-stier als Wobbler of een Scandinaviër als R David scoort net zo hoog als Atlantic en door de heterosis komen ze zelfs hoger uit.” De veehouder maakt gebruik van de meest beschikbare rassen en ervaart de heterosis vooral bij kenmerken als afkalfgemak, vruchtbaarheid, melkproductie, levensduur en beenwerk. „Samengevat eigenlijk gewoon de algehele vitaliteit”, stelt Krol. „De dierenartskosten bedragen met 0,21 cent per liter een kwart van wat normaal is, de tussenkalftijd bedraagt 400 dagen en er gaan nauwelijks koeien weg vanwege onvruchtbaarheid.” De veehouder had ook enkele tips voor zijn toehoorders in petto: „Zelfs kruisen is geen wondermiddel en blijf op het niveau letten bij de stierkeuze.” ■

‘Met geen woord gerept over inteelt’

„Deze actie heeft mij verbaasd”, zegt Walter Liebrechts van Koole & Liebrechts over de CRV Kruisingsdag. „Volgens CRV komen alle oplossingen van genomics en daar investeren ze ook fors in. Daar hoor je dan ook geen kwaad woord over, er wordt met geen woord gerept over inteelt. Maar wij nemen bedrijven van ze over en deze dag zie ik dan ook als een stukje marktbescherming.” Liebrechts heeft duidelijke twijfels over de aanpak. „Het concept komt op mij over als ‘het maakt niet uit wat je doet, als je maar de rassen neemt die wij hebben’. Belangrijk zijn echter een maximale productie, heterosis en dat je de beste stieren gebruikt. Daarbij is het ook nog zo dat CRV CrossFit alleen in Nederland promoot, in Duitsland promoten ze ons product, de ProCross. Als dit concept zo goed zou zijn,

zouden ze het daar ook wel vermarkten.”

„Ik zie het als een stukje bevestiging van wat wij al langer zien: de belangstelling voor het kruisen neemt toe”, reageert Stef Beunk van Bayern Genetik. „Kruisen komt de diergezondheid en de vruchtbaarheid ten goede en we moeten toch naar een meer natuurlijke veehouderij toe. Het moet niet nodig zijn dat dieren met hulpmiddelen in de benen moeten worden gehouden. Onze strategie blijft daartoe onveranderd in te zetten op een kruising met Fleckvieh.” Volgens Beunk heeft CRV als probleem dat ze geen specialist kunnen zijn van alle rassen. „CRV is een supermarkt, Bayern Genetik een speciaalzaak voor Fleckvieh. En hun grootste uitdaging ligt in het overtuigd krijgen van hun buitendienstmedewerkers in het kruisen.

Want de meesten zijn nog lang niet zover.” Voor meer concurrentie is Beunk dan ook niet bang. „Wij hebben een voorsprong in kennis en ervaring en dit geeft ons een stimulans om het nog beter te doen.”

„Dat CRV met zoiets zou komen, zat er aan te komen”, zegt Jan Klijnstra van Xsires. „Daarmee is er weliswaar een concurrent bij, maar aan de andere kant komt alle reclame voor kruisen ons ook ten goede. Je leest vaak dat het kruisen niet toeneemt, maar CRV doet dit niet zomaar. Melkveehouders zijn er wel mee bezig.” Xsires staat in principe een driewegkruising met Fleckvieh en Noors Roodbont voor, maar soms wil een boer toch een ander ras, aldus Klijnstra. „Je te veel vasthouden aan één specifiek ras is ook een valkuil.”